

**Vides aizsardzības un reģionālās attīstības
ministrijas
ES fondu investīcijas
2014.-2020.gada plānošanas periodā:
vide, reģionālā attīstība, IKT**

Laika grafiks

Partnerības līgums:

- Apstiprināts MK **2014.gada 3.jūnijā**
- Apstiprināts EK **2014.gada 20.jūnijā**

Darbības programma (DP) un DP papildinājums (DPP):

- DP apstiprināta MK **2014.gada 2.septembrī**
- DP plānots apstiprināt EK **2014.gada oktobrī**
- DPP plānots izstrādāt **līdz 2014.gada beigām**

Ex-ante nosacījumu izpilde:

- Vides politikas pamatnostādnes apstiprinātas **2014.gada 18.martā**, visu ex-ante nosacījumu izpilde plānota līdz **2015.gada beigām**
- Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.–2019.gadam – apstiprinātas **2013.gada 29.oktobrī**
- Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam – apstiprinātas **2013.gada 1.oktobrī**

Normatīvo aktu sagatavošana ES fondu atbalsta administrēšanai

- ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020. gada plānošanas perioda vadības likums pieņemts Saeimā - **2014.gada 3.jūlijā**
- Horizontālo MKN izstrāde projektu atlases uzsākšanai - līdz **2014.gada 3.-4.ceturksnim**
- VARAM specifisko atbalsta mērķu īstenošanas MKN izstrāde – **līdz 2015.gada beigām**

2014.-2020. investīcijas – vide, reģionālā attīstība, IKT

Kopumā VARAM pārziņā 9 specifiskie atbalsta mērķi (SAM), aptverot šādas galvenās investīciju jomas:

- **Vides infrastruktūras attīstība un vides aizsardzība** – notekūdeņu savākšanas tīklu atjaunošana un paplašināšana, kā arī atbalsts pieslēgumu izbūvei, atkritumu pārstrādes un reģenerācijas infrastruktūras attīstība, plūdu risku samazināšana, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana u.c.
- **Reģionālā attīstība** – nacionālās un reģionālās nozīmes izaugsmes centru attīstība, teritoriju revitalizācija, pašvaldību ēku energoefektivitāte, atbalsts 89 novadu pašvaldībām
- **Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas (IKT)** – datu un pakalpojumu pieejamības un izmantojamības veicināšana

Indikatīvais kopējais ES fondu finansējums VARAM SAMiem – **689,8 miljoni EUR**

Finansējums pašvaldībām - VARAM

AI	SAM nosaukums	ES fondu finansējums, EUR
VARAM	2.2.1.E-pakalpojumi	128 809 714
VARAM	5.1.1.Plūdu risku mazināšana	28 937 805
VARAM	5.2.1.Atkritumi	41 342 252
VARAM	5.3.1.Ūdenssaimniecība	126 574 186
VARAM	5.4.1. Bioloģiska daudzveidība	15 000 000
VARAM	5.4.2.Vides monitorings	22 221 960
VARAM	3.3.1.Publiskā infrastruktūra uzņēmējdarbības veicināšanai, t.sk. atbalsts 89 pašvaldībām 37 193 477 milj. euro	59 016 742
VARAM	4.4.2. Pašvaldību energoefektivitāte	31 393 658
VARAM	5.6.2. Degradēto teritoriju revitalizācija	236 524 372
KOPĀ		689 820 689

Reģionālā attīstība (1)

SAM 3.3.1. – Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām

59,02 milj. euro ERAF

Plānotais atbalsts:

Pašvaldību attīstības programmās noteiktajiem prioritārajiem investīciju projektiem: uzņēmējdarbības vides uzlabošanai investoru piesaistei un darbavietu radīšanai, veicot investīcijas maza mēroga uzņēmējdarbības atbalsta publiskās infrastruktūras attīstībai un pieejamībai, t.sk., nepieciešamo industriālo pieslēgumu izveidei,

Finansējuma saņēmēji:

- Visas pašvaldības, izņemot Rīgu
- 37 milj. 89 pašvaldībām

Rezultāts:

- Strādājošo skaits privātajā sektorā (bāze 2011.gadā – **429,9 tūkst.**) 2023.gadā – **446,3 – 475,1 tūkst.**
- Nefinanšu investīcijas nemateriālajos ieguldījumos un pamatlīdzekļos pa darbības veidiem (faktiskajās cenās, euro) (bāze 2012.gadā – **1 700 milj.euro**) 2023.gadā – **2 125 – 2 438 milj. euro**
- Atbalstīto komersantu skaits – **185**

Reģionālā attīstība (3)

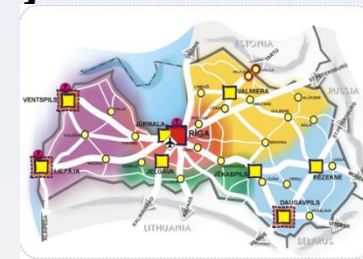
SAM 5.6.2. – Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām

236,52 milj. euro ERAF

Pamatojums:

Degradētās teritorijas degradētā teritorija ir vieta (teritorija

-ne visos gadījumos ar negatīvu ietekmi uz vidi, ēka vai ēku komplekss), kas iepriekš tikusi izmantota vai apbūvēta, bet pašlaik pamesta vai netiek pilnīgi izmantota

Atbalsts:

Pašvaldību attīstības programmās noteiktajiem prioritārajiem publiskās infrastruktūras investīciju projektiem, kas vērsti uz pilsētvides revitalizācijas veicināšanu, bijušo rūpniecisko teritoriju un citu uzņēmējdarbībai plānoto vai izmantoto degradēto teritoriju atjaunošanu, lai pielāgotu tās **jaunu uzņēmumu izvietošanai vai esošo uzņēmumu paplašināšanai**.

Finansējuma saņēmēji:

Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri, t.sk. Latgales reģiona pašvaldības (sadarbības projektiem 52,24 milj.euro), saskaņā ar pašvaldību attīstības programmās noteiktajiem prioritārajiem projektiem

Rezultātā:

- Strādājošo skaits privātajā sektorā (bāze 2011.gadā – **429,9 tūkst.**) 2023.gadā – **446,3 – 475,1 tūkst.**
- Degradēto teritoriju platības samazinājums – 556 ha

Reģionālā attīstība (2)

SAM 4.2.2. – Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un AER izmantošanu pašvaldību ēkās

31,39 milj. euro ERAF (85%)

Pamatojums:

Publisko ēku un citu nedzīvojamo ēku sektors ietver būtisku **potenciālu enerģijas un izmaksu ietaupījumam** un atjaunojamās enerģijas izmantošanai.

Atbalsts:

Atbilstoši **pašvaldības integrētajiem attīstības plāniem investīcijas pašvaldību ēku renovācijā energoefektivitātes paaugstināšanai, kā arī lokālo siltumavotu rekonstrukcijā** (kā papildelements), tai skaitā veicot pielāgošanu atjaunojamo energoresursu izmantošanai.

Finansējuma saņēmēji:

Pašvaldības, pašvaldību iestādes, kapitālsabiedrības. Ierobežota atlase (priekšatlase)

Rezultātā:

Vidējais siltumenerģijas patēriņš apkurei, kWh/m²/gadā – **120** (bāze 2012.gadā – **150**).
Primārās enerģijas patēriņa samazinājums publiskajās ēkās – **19,47 GWh/gadā**.

Vides resursu pārvaldība (1)

SAM 5.3.1. - Ūdenssaimniecības sistēmu attīstība, uzlabojot vides stāvokli

126,57 milj. euro KF (85% tīkliem un pieslēgumiem sociālā riska grupām)

Problēmas:

- Nav izpildītas ES direktīvu prasības ūdenssaimniecības jomā
- Ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamība un faktisko pieslēgumu apjoms nav 100%
- Ūdens zudumi un vides piesārņojums no zemas kvalitātes tīkliem
- Zema dažu ūdens objektu kvalitāte

Atbalsts:

- Kanalizācijas tīklu sistēmu paplašināšana, kvalitātes prasībām neatbilstošu kanalizācijas tīklu rekonstrukcija un mājsaimniecību pieslēgumu izveide kanalizācijas tīkliem (sociālā riska grupām) aglomerācijās ar CE lielāku par 2000
- Notekūdeņu intensīvāka attīrīšana, t.sk., aglomerācijās ar CE mazāku par 2000
- Dzeramā ūdens kvalitātes uzlabošana (minimāls investīciju apjoms)

Finansējums saņēmējs: ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs

Rezultātā:

Uzlabotās notekūdeņu attīrīšanas sistēmas apkalpoto iedzīvotāju skaita pieaugums – 58 726

Vides resursu pārvaldība (2)

SAM 5.2.1. – Veicināt dažāda veida atkritumu atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un reģenerāciju

41,34 milj. euro KF (35%)

Problēmas:

- Nav izpildītas ES direktīvu prasības atkritumu saimniecības jomā
- Zems atkritumu pārstrādes un reģenerācijas līmenis

Atbalsts:

1) Atkritumu dalītas savākšanas sistēmas attīstību:

- Dalītas vākšanas punktu izveide un aprīkošana
- Dalītas vākšanas laukumu izveide un aprīkošana

2) Atkritumu automātisko šķirošanas līniju ierīkošana

3) Atkritumu pārstrādes un reģenerācijas veicināšana:

- Bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšana un anaerobā pārstrāde;
- Atkritumu pārstrādei vai reģenerācijai atbalstošās infrastruktūras veidošana atkritumu sagatavošanai atkārtotai izmantošanai
- Atkritumu sagatavošana pārstrādei vai reģenerācijai
- Esošo atkritumu pārstrādes jaudu palielināšana (papīrs, metāls, plastmasa)

Finansējums saņēmējs: komersanti, pašvaldības, pašvaldības kapitālsabiedrības

Rezultātā:

- Pārstrādei un reģenerācijai nodoto sadzīves atkritumu daudzums 2022.g. – 59% (bāzes vērtība 2010.g. – 24%)
- Atkritumu pārstrādes jaudas palielinājums par 423 tūkst. tonnām gadā

Vides resursu pārvaldība (3)

SAM 5.1.1. - Novērst plūdu un krasta erozijas risku apdraudējumu pilsētu teritorijās

28,94 milj. euro ERAF (85%)

Pamatojums:

Plūdu un jūras krastu erozijas riska draudi, t.sk., klimata pārmaiņu ietekmē.

Atbalsts:

- pasākumi jūras krastu eroziju samazināšanai sabiedriski nozīmīgu infrastruktūras objektu aizsardzībai,
- pielāgošanās darbībām klimata pārmaiņām plūdu apdraudēto apdzīvoto teritoriju aizsardzībai plūdu jomā, primāri izvērtējot zaļās infrastruktūras risinājumu piemērošanu.

SAM ietvaros plānots rekonstruēt un izbūvēt jaunas hidrobūves, kā arī paplašinot un rekonstruējot hidrotehniskās būves pilsētās un apdzīvotās vietās, ja nav iespējama zaļās infrastruktūras risinājumu piemērošana.

Finansējuma saņēmējs: pašvaldības, valsts vai pašvaldības iestādes vai komersanti, kuriem, pamatojoties uz normatīvajiem aktiem ir jānodrošina pretplūdu pasākumi un kuru saimnieciskā darbība nav izraisījusi plūdu draudus

Rezultātā:

- Plūdu un erozijas apdraudēto iedzīvotāju skaits pilsētās samazinājies par 2000;
- Pilsētu un blīvi apdzīvoto vietu skaits, kurās samazināta plūdu ietekme 11 - 15

Vides resursu pārvaldība (4)

SAM 5.4.1. – Saglabāt un atjaunot bioloģisko daudzveidību un aizsargāt ekosistēmas

15 milj. euro KF (85%)

Problēmas:

- Lielākajai daļai aizsargājamo sugu un biotopu netiek nodrošināts labvēlīgs aizsardzības statuss;
- Tūrisma spiediens uz aizsargājamām dabas teritorijām un tā ietekme uz dabas vērtībām.

Atbalsts:

- Infrastruktūras (gājēju laipas, informatīvās zīmes, labiekārtotas takas, putnu vērošanas torņi, skatu torņi, tiltiņi, ūdenstūristu apmetņu vietas, auto stāvlaukumi u.c.) izbūve un rekonstrukcija,
- biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

Finansējuma saņēmējs: valsts un pašvaldības iestādes, pašvaldības

Rezultātā:

- Labvēlīgs aizsardzības statuss nodrošināts **60%** ES nozīmes biotopiem un sugām;
- **23 118 ha** dzīvotņu platības saņem atbalstu, lai panāktu labāku aizsardzības pakāpi.

Vides resursu pārvaldība (5)

SAM 5.4.2. - Nodrošināt vides monitoringa kontroles sistēmas attīstību un savlaicīgu vides risku novēršanu, kā arī sabiedrības līdzdalību vides pārvaldībā
22,22 milj. euro ERAF (85%) (17,08 milj. euro monitoringam; 5,14 milj. euro zaļajai apziņai)

Problēmas:

- Vides monitorings netiek veikts nepieciešamajā apjomā un kvalitātē;
- Vides informācija ne vienmēr ir pietiekama un pieejama. Sabiedrība nav pietiekami iesaistīta vides jautājumu risināšanā.

Atbalsts:

- Vides monitoringa tīkla paplašināšana, modernizācija, kontroles iekārtu iegāde, programmatūras izstrāde vides datu bāzu pilnveidošanai, t.sk. ģeotelpiskā informācija;
- Aizsargājamo sugu un biotopu inventarizācija un kartēšana;
- Sugu un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrāde;
- Vides informācijas un izglītības centru pilnveidošana;
- Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi.

Finansējuma saņēmējs: institūcijas un kapitālsabiedrības, kas veic vides monitoringu un kontroli, kā arī vides informācijas apkopošanu, apstrādi un krāšanu, nacionālas nozīmes vides izglītības un informācijas centri, pašvaldības, biedrības un nodibinājumi, plānošanas reģioni.

Rezultātā:

- Direktīvu prasībām atbilstošas vides monitoringa vietas **-1110 -1020** (bāze 2012.g. – 927);
- Vides monitoringa programmas, kurās nodrošināta atbilstība ES direktīvu prasībām – **4**.

Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas

SAM 2.2.1. - Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību

128,81 milj. EUR ERAF (85%)

Pamatojums:

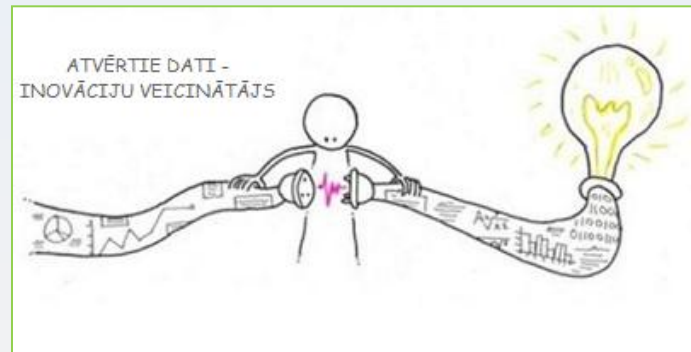
- Jānodrošina Digitālajā programmā Eiropai izvirzītie mērķi, t.sk. par iekļaušanos ES vienotajā tirgū
- Nepietiekami nodrošinātas atvērto datu un atvērto saskarņu izmantošanas iespējas 3.pusēm
- Nepietiekami elektronizēti nepieciešamie pakalpojumi (~ 1/3)

Atbalsts: pasākumi, lai valsts pārvaldes dati un procesu saskarnes būtu tehniski, tiesiski un publiski pieejami; darbības procesu un pakalpojumu piegādes procesu analīze, transformācija, optimizācija un elektronizācija, izvēloties izmaksu efektīvus risinājumus; pakalpojumu pielāgošana sadarbībai Eiropas vienotajā tirgū, IKT iespēju izmantošanas paaugstināšana

Finansējuma saņēmēji: valsts pārvaldes iestādes, pašvaldības, plānošanas reģioni, valsts un pašvaldību kapitālsabiedrības (deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai), tiesu varas institūcijas

Rezultātā:

- Vidējais publiskā sektora informācijas atkalizmantošanas indekss – 475 punkti (no max. 700)
- Iedzīvotāju īpatsvars, kas izmanto e-pakalpojumus (iesniedz veidlapas elektroniski) – 35%
- Uzņēmumu īpatsvars, kas izmanto e-pakalpojumus (iesniedz veidlapas elektroniski) – 92%

Eiropas teritoriālās sadarbības (ETS) mērķa un Eiropas kaimiņattiecību instrumenta programmas 2014.- 2020.gadam

Attiecināmās teritorijas ETS un EKI programmās

Programma	Attiecināmās teritorijas	Provizoriskais programmas finansējums, EUR
<u>Latvijas–Lietuvas</u> (LV-LT) pārrobežu sadarbības programma	Kurzeme, Zemgale, Latgale	<u>55 000 000</u>
<u>Centrālā Baltijas jūras reģiona</u> (CB) pārrobežu sadarbības programma	Kurzeme, Rīga, Pierīga; Zemgale, Vidzeme kā pieguļošie reģioni	<u>65 650 000</u>
<u>Latvijas–Krievijas</u> (LV-RU) pārrobežu sadarbības programma	Latgale un Vidzeme; Pierīga, Zemgale, Rīgas pilsēta kā papildus teritorija	Nav saņemta info no EK par finansējumu
<u>Latvijas–Lietuvas–Baltkrievijas</u> (LV-LT-BY) pārrobežu sadarbības programma	Latgale ; Zemgale kā papildus teritorija	Nav saņemta info no EK par finansējumu
<u>Baltijas jūras reģiona</u> (BSR) transnacionālā sadarbības programma	Visa Latvija	<u>250 000 000</u>
Starpreģionu sadarbības programma <u>URBACT III</u>	Visa Latvija	<u>74 000 000</u>
Starpreģionu sadarbības programma <u>INTERREG EUROPE</u>	Visa Latvija	<u>359 000 000</u>

Pārrobežu/transnacionālo sadarbības programmu tematiskais tvērums

	LV-LT	CB	LV-RU	LV-LT-BY	BSR
Nostiprināt pētniecību, tehnoloģiju attīstību un inovāciju					✓
Uzlabet mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspēju		✓	✓		
Aizsargāt vidi un veicināt resursu izmantošanas efektivitāti	✓	✓	✓		✓
Veicināt ilgtspējīgu transportu un novērst trūkumus galvenajās tīkla infrastruktūrās		✓			✓
Veicināt nodarbinātību un atbalstīt darba spēka mobilitāti	✓				
Veicināt sociālo iekļaušanu un apkarot nabadzību	✓			✓	
Uzlabet institucionālās spējas un efektīvu valsts pārvaldi	✓			✓	
Vietējās kultūras un vēsturiskā mantojuma saglabāšanas veicināšana				✓	
Robežu pārvaldības un robežu drošības veicināšana			✓	✓	
Ieguldīt izglītībā, prasmēs un mūžizglītībā		✓			

ETS programmu sagatavošanas un uzsākšanas laika grafiks

Darbības programmas:

- Sabiedriskā apspriešana – **2014.gada pirmais pusgads**
- Programmu apstiprināšana MK un oficiālā iesniegšana EK - **2014.gada 2. un 3. ceturksnis**
- Diskusijas ar EK par izstrādātajiem plānošanas dokumentiem - **2014.gada 3. un 4. ceturksnis**

Normatīvo aktu sagatavošana ES fondu atbalsta administrēšanai

- Likumprojekts– **2014.gada 10.jūnijā apstiprināts MK, septembrī apstiprināts Saeimā**
- Horizontālo MKN izstrāde – **2014.gada 2.pusgads**

Projektu iesniegšana

2015.gada sākums

EEZ finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda programmas “Nacionālā klimata programma” ietvaros

- Konkurss „Ilgtspējīgu ēku, atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju un inovatīvu emisiju samazinošu tehnoloģiju attīstība” - **5 milj. EUR**

Finansējuma saņēmēji: LR tiešās vai pastarpinātās pārvaldes iestādes, biedrības vai nodibinājumi un komersanti.

**Projektu iesniegumu
iesniegšanas termiņš
ir 2014.gada
8.oktobris**

Konkursa ietvaros atbalstāmās jomas:

- 1.energoefektivitātes pasākumu īstenošana un atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju uzstādīšana, būvējot zema enerģijas patēriņa ēkas, kā arī rekonstrējot esošas ēkas;
- 2.atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošana siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai;
- 3.inovatīva (jauna) produkta vai tehnoloģijas izveide, testēšana un demonstrēšana, kā arī esošas tehnoloģijas pilnveidošana, testēšana un demonstrēšana siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai ne-emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas sektorā.

Emisijas kvotu izsolīšanas instruments (EKII)

- EKII mērķis, līdzīgi kā KPFI mērķis, ir siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju samazināšana.
- EKII ietvaros finansējums tiks piešķirts projektu konkursu ietvaros. Projektu konkursus organizēs vismaz vienreiz gadā.
- Iespējamās EKII 2014.gadā atbalstāmās aktivitātes*:
 - **biomasas izmantošana siltumenerģijas ražošanai pilsētu un novadu pašvaldībās, kā arī mājāsaimniecībās** (noteikumu projekts 28.08.2014. izsludināts VSS);
 - **Zema enerģijas patēriņa ēkas** (Noteikumu projekts šobrīd ir izstrādes stadijā, tuvāko nedēļu laikā varētu tikt virzīts uz izsludināšanu VSS).

*Konkursu esamību un nosaukumus apliecinās UK.

Papildinformācija par EKII konkursu “Biomasa izmantošanas siltumenerģijas ražošanā”

Noteikumu statuss:

• izsludināti VSS 28.08.2014

• plānots apstiprināt Ministru kabinetā līdz

2014.gada oktobrim;

PROJEKTS

Konkursa mērķis/ projekta iesniedzējs

- **Konkursa mērķis:** CO₂ emisiju samazināšana, veicot pāreju no fosilā kurināmā darbināmām tehnoloģijām uz biomasu darbināmām tehnoloģijām, kā arī uz biomasas un saules kolektoru kombisistēmām.
- **Projekta iesniedzējs ir:**
 - Latvijas Republikas pilsētu vai novadu pašvaldības, tiešās vai pastarpinātās pārvaldes iestādes, kuras nodrošina siltumapgādi iedzīvotājiem;
 - Latvijas Republikā reģistrēti komersanti;
 - Fiziskas personas.

Vispārīgie jautājumi (I)

- Konkursa ietvaros pieejamais finanšu instrumenta finansējums ir **10 000 000 EUR**:
 - Pašvaldībām un komersantiem – **8 000 000 EUR**;
 - Mājsaimniecībām – **2 000 000 EUR**.
- Konkursa ietvaros vienam projektam pieejamais maksimālais finanšu instrumenta finansējums:
 - **1 000 000 EUR** pašvaldībām un komersantiem;
 - **10 000 EUR** mājsaimniecībām.

PROJEKTS

Vispārīgie jautājumi (II)

- **Maksimālā finanšu instrumenta atbalsta intensitāte:**
 - 75 % – pašvaldībām, kas neveic saimniecisku darbību;
 - 65 % – sīkiem (mikro) un maziem komersantiem;
 - 55 % – vidējiem komersantiem;
 - 45 % – lielajiem komersantiem;
 - 50% – mājsaimniecībām.
- **Projektu īstenošanas laiks:** līdz 2016. gada 30.augustam.

PROJEKTS

Paldies par uzmanību!

